Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
t.a.v. Minister E. Wiebes
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Tevens Per E: minister@minez.nl

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

WWW.GEMEENTEMAASTRICHT.NL

ONDERWERP
Consultatieronde Wetsvoorstel Telecomcode

DATUM
5 september 2019

VERZONDEN - 5 SEP 2019

BIJLAGEN
–

BEHANDELD DOOR
Jos Kooijman/Rean Vissers

DOORKIESNUMMER
043 - 350 4524

E-MAILADRES
jos.kooijman@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

ONZE REFERENTIE
2019-25967

UW REFERENTIE

Geachte Minister Wiebes,

Op 16 juli 2019 heeft uw ministerie het concept wetsvoorstel implementatie Telecomcode in de Telecomwet 1998 ter visie gelegd. Via deze brief maken wij gebruik van de consultatiemogelijkheid gericht op het concept wetsvoorstel.

Aanleiding
Het wetsvoorstel strekt tot wijziging van de Telecomwet ter implementatie van de Europese Richtlijn die betrekking heeft op de Telecomcode. Belangrijkste doel hiervan is, aldus het conceptwetsvoorstel, het verbeteren van de randvoorwaarden voor het realiseren van snelle digitale communicatieverbindingen in de EU. Het gaat daarbij om het bevorderen van de mededinging, de interne markt en de belangen van de eindgebruikers. Verder wordt toepassing gegeven aan de zgn. connectiviteitsdoelstelling, d.w.z. dat alle burgers en bedrijven een brede toegang hebben tot netwerken met een hoge capaciteit voor een redelijke prijs. Ook stelt het wetsvoorstel dat beoogd wordt de regelgeving geschikt te maken voor nieuwe marktontwikkelingen en nieuwe technologische ontwikkelingen (waaronder toepassingen gedreven door de Internet of Things ontwikkeling).

Bezwaren gemeente Maastricht
Het gemeentebestuur heeft het voorliggende conceptwetsvoorstel t.b.v. consultatie bekeken en heeft diverse vragen te stellen en heeft ook bezwaren. Deze zijn in belangrijke mate te herleiden tot de kern van het wetsvoorstel dat overheidsinstanties verplicht "*in te stemmen met redelijke verzoeken*" van aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken en –diensten c.q. afkomstig van aanbieders van bijbehorende faciliteiten (artikel 5c2 concept t.b.v. consultatie). Dat betekent dat de gemeente in feite weinig heeft in te brengen en moet gedogen dat openbare gebouwen en andere publieke infrastructuur, zoals lantaarnpalen en verkeerslichten gebruikt kunnen worden voor het aanbrengen van Small Cells e.d. op een schaal die we niet eerder gezien hebben.

Wij hebben er voor gekozen onze opmerkingen, vragen en bezwaren in deze brief per thema te verwoorden waarna we telkens afsluiten met een voorwaarde waaraan volgens ons ten minste voldaan zou moeten worden.

Volksgezondheid
De nieuwe technologische ontwikkelingen maken de aanleg van nieuwe netwerken mogelijk waarbij grote hoeveelheden data sneller dan thans kunnen worden overgedragen.

Dit gaat o.a. gepaard met het gebruik van andere en hogere frequenties. Het te plaatsen netwerk zal een veel hogere dichtheid krijgen dan tot dusverre zodat e.e.a. zeker extra invloed kan hebben op de intensiteit van de straling. Er is echter nog weinig onderzoek gedaan en kennis beschikbaar over de effecten van 5G op de gezondheid.
Veel burgers zijn bezorgd over de gevolgen van straling en het gebrek aan sturingsmogelijkheden van de gemeente ter zake. Daarom zijn we van mening dat vooraf dient vast te staan dat 5G en Small Cell Antennes geen risico's mogen vormen voor de volksgezondheid. Dit dient te worden aangetoond door actuele periodieke onderzoeken en controles van ter zake deskundige, onafhankelijke instituten en de uitkomsten hiervan dienen gedeeld te worden met de gemeente.

Parallel aan het traject van wetswijziging is in de gemeente Maastricht door provider Vodafone een testlocatie ingericht. De licentie hiervoor is afgegeven door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en loopt tot 12-11-2019. De gemeente heeft hierin geen rol gekregen en is hierover niet geïnformeerd, niet door het ministerie en niet door Vodafone. Het ministerie en Vodafone hebben geen adequate informatiecampagne gevoerd die was gericht op bewoners/bezoekers van het testgebied. Mede hierdoor is maatschappelijke onrust ontstaan binnen de gemeente Maastricht.

Vragen:

1. Het ministerie en het Kennisplatform Elektromagnetische Straling en het Antennebureau formuleerden een advies waarin vermeld wordt dat de straling beneden de blootstellingslimieten blijft en dat indien stralingsintensiteit beneden deze limieten blijft er geen bewijs is gevonden dat hierdoor schadelijke gezondheidseffecten optreden. Aangezien 5G nog nergens effectief is kan de vraag gesteld worden in hoeverre ook echt gemeten en gecontroleerd kan worden dat de straling beneden de blootstellingslimieten blijft of dat dit slechts om voorwaarden in de vergunning gaat.
2. Waarop zijn de blootstellingslimieten gebaseerd en waaruit blijkt dat er geen gezondheidsrisico's zijn?
3. De gang van zaken rond de testlocatie in Maastricht en het ontbreken van enige communicatie en transparantie van het ministerie hierover richting gemeente en bewoners/omwonenden en bezoekers van het testgebied zijn volledig in tegenspraak met de toegezegde transparantie en voorlichting (actielijn lokaal beleid uit het actieplan digitale connectiviteit van het ministerie). Aangezien vergunningverlening bij het ministerie ligt dient ook de informatie en communicatie vanuit het ministerie te worden aangestuurd. Waarom is er dan nog geen communicatiecampagne rond de uitrol van 5G over noodzaak en voordelen van 5G, gezondheidsrisico's en effecten op de leefomgeving georganiseerd? En waarom is er niet geïnformeerd over de testlocatie van Vodafone (inclusief het beïnvloedingsgebied daarvan) in Maastricht?
4. Welke instantie controleert in welke mate er straling vrijkomt bij de testlocatie en vinden er ook in Maastricht periodiek controles plaats? Het Kennisplatform en het Antennebureau geven wel aan dat dit zou gebeuren maar delen geen informatie of dat ook daadwerkelijk is gebeurd en ook over de resultaten zijn wij niet geïnformeerd.
5. Biedt de wet straks ruimte aan de gemeente om stralingsvrije of stralingsluwe zones aan te wijzen, b.v. rondom scholen en kindcentra's?
6. Krijgt de gemeente nog een rol in het bepalen van stralingsrisico's?

Voorwaarde 1: De straling die vrijkomt door het gebruik van 5G en Small Cell antennes mag geen risico vormen voor de volksgezondheid. Dit dient te worden aangetoond door actuele en periodieke onderzoeken en controles van ter zake deskundige, onafhankelijke instituten en de uitkomsten van de onderzoeken dienen gedeeld te worden met de gemeente. De rijksoverheid zorgt voor een uitgebreide nationale en lokale informatiecampagne richting burgers en bezoekers van actieve en

toekomstige invloedsgebieden van testlocaties omtrent voordelen en noodzaak 5G, straling en gezondheidsrisico's en effecten op de leefomgeving.

Vergunningen/welstand
Door de uitrol van het supersnelle internet via 5 G wordt in de komende jaren een zeer grote toename van antennes verwacht. Om 5G – signalen door te geven zijn er véél meer antennes nodig dan nu. In stedelijk gebied zit je al gauw op tenminste één antenne per 100 meter. Als dit niet heel zorgvuldig gebeurt ontstaat beeldvervuiling in de openbare ruimte. Artikel 5 C3 van het wetsvoorstel bevat weliswaar een aantal limitatief opgesomde weigeringsgronden echter deze moeten worden toegepast in het licht van de doelstelling van artikel 57, vierde lid van de Telecomcode, namelijk het stimuleren van medegebruik ten behoeve van de uitrol van 5G in situaties waarin dat mogelijk is.

Vragen:
1. Kan een welstandscommissie de verschijningsvorm van energievoorziening afkeuren wegens negatieve gevolgen voor het beschermd stadsgezicht, of desnoods nadere eisen stellen (zoals het wegwerken van elementen in bijvoorbeeld openbare verlichting-masten, zodat deze niet zichtbaar zijn)?
2. Bij plaatsing van nieuwe faciliteiten moeten er van gemeentewege voorwaarden kunnen worden gesteld met betrekking tot situering/plaatsing, zichtbaarheid en materiaal-kleurkeuze, zeker in het geval van monumentale of beeldbepalende waarden van het gebouw en de omgeving. Zijn er vooraf vastgelegde redelijke weigeringsgronden die dit kunnen tegengaan?
3. Kan dit uitgewerkt worden in weigeringsgronden van stedenbouwkundige of planologische aard en/of in voorwaarden vanuit welstandsoptiek? Wat vindt de Federatie Welstand hiervan?
4. Wordt de plaatsing van antenne installaties, zowel grote als kleine incl. Small Cells, vergunningsvrij?
5. Wordt het straatbeeld straks bepaald door 'pizzadozen' om de 50 meter? Zijn er andere technieken voorhanden waaruit gekozen kan worden en hoe wil de wetgever daar mee om gaan?
6. Het kunnen opleggen van gedeeld gebruik van bestaande antennefaciliteiten door meerdere providers lijkt ons een belangrijk voorwaarde. Is het mogelijk dat de gemeenten actief kunnen sturen op providers en zodoende zelf binnen te stellen randvoorwaarden strategische beslissingen kunnen nemen over 5G? Dat impliceert wel dat gemeenten daar organisatorisch op ingericht zijn of dat er daarvoor een intergemeentelijke dienst wordt opgericht. Gaat het Rijk dat dan betalen?

Voorwaarde 2: De verschijningsvorm, locatie en aantallen per locatie van de voorzieningen om 5G mogelijk te maken dienen te voldoen aan nader te omschrijven "redelijke eisen van Welstand", zodanig dat beeldvervuiling van de openbare ruimte door de gemeente kan worden voorkomen.

Beheer en onderhoud
Het voorliggende wetsvoorstel voor consultatie maakt het mogelijk dat publieke infrastructuur op grote schaal door providers en andere derden zullen worden voorzien van Small Cells of andere voorzieningen die nodig zijn voor het nieuwe 5 G netwerk.

Vragen:
1. Waarom wordt in het voorliggende wetvoorstel afgeweken van het huidige principe dat providers een vergoeding dienen te betalen voor het aanbrengen van hun antennes op infrastructuur van mede-providers en (overheids)gebouwen e.d.? De huidige Telecomwet bevat daartoe een bepaling in artikel 5a lid 1 sub b maar deze geldt alleen onder Providers

onderling en wordt nu niet van overeenkomstige toepassing verklaard. Of denkt het Rijk dat de gemeente geen extra kosten gaat maken bij het onderhoud van publieke gebouwen/infrastructuur waarop 5 G voorzieningen zijn aangebracht (zie bijvoorbeeld artikel 5a 9, m.b.t. verplichte medewerking van de gemeente aan inspecties, dat wel van overeenkomstige toepassing wordt verklaard als er een verzoek om medewerking komt)?
2. Komen er van elke provider aparte voorzieningen of gaat het Rijk er voor zorgen dat men samenwerkt?
3. De plaatsing mag de gebruiksmogelijkheden van het object niet beperken. Hoe kan worden voorkomen dat de aan te brengen installaties het onderhoud aan het betreffende object niet belemmeren? De gemeente Maastricht is van mening dat regulier onderhoud met inachtname van de aan te brengen voorzieningen leidt tot extra kosten en mogelijk tot schades waarvoor de gemeente wordt aangesproken. Wie draagt de extra kosten hiervoor?
4. Onze ervaring is dat metaalconserveringen vaak lijden door ondeskundig aanbrengen van voorzieningen door derden. Het is thans al zeer arbeidsintensief om daar voldoende op toe te zien vanuit de gemeente. Hoe denkt het Rijk dit op te lossen en wie verhelpt en betaalt de schade aan bijvoorbeeld metaalconserveringen bij masten t.b.v. openbare verlichting?
5. Hoe gaat de verhouding geregeld worden met de diverse netwerkbeheerders? Dezerzijds ontvangen wij signalen dat netwerken vaak niet geschikt zijn voor de grotere capaciteitsbehoeften en dat het opwaarderen hiervan gepaard gaat met grote bedragen. Verzwaring van netwerken dient betaald te worden door de netbeheerder. Wordt er ook geregeld dat deze rekening niet opnieuw bij de burger belandt via de electriciteitsrekening?
6. Wij maken ons zorgen over beheeraspecten. Is er bijvoorbeeld geregeld dat bij verzoek op redelijke gronden tot verplaatsing van de Small Cell dit kosteloos door de provider dient te gebeuren?
7. Hoe is de gang van zaken indien rechthebbenden van publieke infrastructuur of gebouwen (bijvoorbeeld huurders of gebruikers) onoverkomelijke bezwaren hebben tegen plaatsing?
8. Hoe is de gang van zaken indien de Small Cells en bijbehorende installaties buiten gebruik worden gesteld? Zijn de providers dan aanspreekbaar op verwijdering en het volledig terugbrengen in oude toestand? Wie ziet daar op toe en hoe wordt dat betaald?

Voorwaarde 3: de Small Cells dienen op veilige wijze onderhoudbaar te zijn en mogen geen beletsel vormen voor het gebruik en het onderhoud aan de voorziening of gebouw waarop ze zijn aangebracht. Providers dienen bij buiten gebruikstelling aanspreekbaar te zijn op verwijdering en herstel in de oude toestand.

Uitvoering
De uitrol van het 5 G netwerk is aanstaande en in feite al begonnen. Medewerking hieraan vergt naar verwachting een grote hoeveelheid mankracht om de uitrol in goede banen te leiden (vergunningenverlening, beheer, aanleg kabels en leidingen, coördinatie en afstemming disciplines e.d.).

Vragen:
1. Wie neemt de communicatie met de inwoners/belanghebbenden voor zijn rekening?
2. Hoe wordt voorkomen dat de gemeente door elke individuele provider wordt gevraagd medewerking te verlenen aan het plaatsen van antennes c.q. aanverwante apparatuur? Is er coördinatieplicht en bij wie ligt die?
3. Waar worden klachten gemeld en opgelost. Zowel in de bouwfase als in de exploitatiefase?
4. Met welke voortvarendheid worden de plannen uitgevoerd?

Voorwaarde 4: een gecoördineerde planning voor de realisatie van de 5G en een communicatieplan dient ter goedkeuring aan de gemeente te worden voorgelegd. Adequate klachtenafwikkeling dient door de opdracht gevende partij te worden opgepakt.

Vervreemding gebouw of voorziening
De wetswijziging bevat een gedoogplicht m.b.t. "onder zeggenschap van de overheid staande" publieke infrastructuur (gebouwen, fysieke infrastructuur inclusief installaties die onderdeel zijn van straatmeubilair, zie art 5c1 en 5c2). In Maastricht zijn o.a. reclameobjecten geplaatst die weliswaar onder zeggenschap van de overheid staan maar niet ons eigendom zijn, denk bijvoorbeeld aan abri's en muppi's e.d. Dat betekent dat de providers met derden zaken dienen te doen waarbij wij als overheid én eigenaar en bewaker van de openbare ruimte, wel eisen aan deze contracten willen stellen. Ook kan het voorkomen dat gebouwen of voorzieningen aan de openbare functie worden onttrokken en/of worden verkocht terwijl die objecten wel zijn belast met 5G installaties.

Vragen:
1. Kan de gemeente eisen stellen aan door providers te maken afspraken met rechthebbende derden t.a.v. publieke infrastructuur indien die objecten ook vallen onder zeggenschap van de overheid?
2. Is het mogelijk dat de oude of nieuwe eigenaar bij onttrekking/vervreemding van een object aan de openbare functie de Provider een verzoek tot verwijdering kan indienen, zonder tegenprestatie aan de provider?

Voorwaarde 5: De 5G voorzieningen mogen geen beletsel vormen bij vervreemding van publieke gebouwen of voorzieningen. Bevestiging aan niet openbare objecten dient bij gegronde bezwaren van de gemeente ook tot de mogelijkheden te horen.

Energievoorziening apparaat
De uitrol van 5 G zal gevolgen hebben voor de energievoorziening en daarmee ook voor de ondergrond.

Vragen:
1. Dient er van uit te worden gegaan dat de Small Cells "stand alone" kunnen functioneren op zonne-energie of is te allen tijde ook een aansluiting op het electriciteitsnet noodzakelijk?
2. De uitrol van 5 G en de reeds lopende energietransitie (windmolens, zonnepanelen etc.) leiden tot een extra belasting van het electriciteitsnet en dat zal grote investeringen vergen in de capaciteit ervan. Dit betekent dat er zowel door de gemeenten als de netbeheerders enorm veel werk moet worden verzet waarbij de vraag kan worden gesteld of de rekening op de juiste plaats terecht komt?
3. Dienen lichtmasten individueel voorzien te worden van zonnepanelen?
4. Kan ook een collectief systeem voor zonne-energie toegepast worden, zoals bijvoorbeeld een zonnepanelen dak als energiebron?
5. Hoe wordt de capaciteit van het netwerk gegarandeerd als de zon niet schijnt?
6. Hoe ziet die voeding via zonne-energie er binnen het beschermd stadsgezicht uit?
7. Dient de gemeente ook te gedogen dat er aangesloten wordt op het e-net van het gebouw of de voorziening?
8. Worden er extra trafo's, accu's of batterijen geplaatst voor de Small Cells?

Voorwaarde 6: de energie voor de 5G voorzieningen dient Stand Alone en zo kort als mogelijk bij het apparaat te worden opgewekt waarbij alternatieve energie opwekking de voorkeur geniet.

Ecologie
In de gemeente Maastricht worden veel investeringen gedaan tot behoud en versterking van flora en faunawaarden. Zo hebben wij tal van investeringen gedaan om openbare verlichting vleermuisvriendelijk aan te leggen en de eisen ter zake verder onderdeel te maken van ons beleid m.b.t. openbare verlichting.

Vragen:

1. Is wetenschappelijk onderzocht wat de ecologische gevolgen van 5 G zijn voor flora en fauna?

Voorwaarde 7: Flora en Fauna dienen geen nadeel te ondervinden van de werking van de Small Cells. Dit dient te worden aangetoond door onderzoeken van ter zake deskundige instituten.

Verstoring (verkeers)voorzieningen.
Essentieel is dat huidige electrisch gedreven voorzieningen, met name in het verkeer, niet worden gestoord door de uitrol van 5 G. Denk hierbij aan verkeersregelinstallaties (VRI), openbare verlichting, zakpalen, etc. Ook is het niet gewenst apparatuur aan VRI-masten te hangen omdat dit storend en verwarrend kan werken in het verkeersbeeld en daarmee kan leiden tot onveilige situaties.

Vragen:

1. Kunnen we storingen verwachten op de telematica van lichtmasten (2G/3G)?
2. Is het voldoende duidelijk dat het 5 G netwerk niet leidt tot interferentie met contactloze VRI apparatuur van de huidige generatie?

Voorwaarde 8: de 5G voorzieningen mogen de werking van andere apparatuur in de openbare ruimte niet verstoren; dit moet voldoende onderzocht zijn.

Juridisch
Zoals reeds aangegeven is de Europese Telecomcode uitgangspunt voor de wijziging van de Telecomwet. De wetswijziging beoogt ook de huidige regelgeving voor nieuwe markt- en technologische ontwikkelingen geschikt te maken.

Vragen:

1. De wetswijziging is voor een deel een vertaling van een Europese richtlijn en deels "eigen" nationaal beleid. Is hier vooraf overleg over gevoerd met de VNG en wat is het standpunt van de VNG t.a.v. de voorliggende wetswijziging? Zo ja wat heeft u daar mee gedaan?
2. Stel dat de gemeente niet kan instemmen met "redelijke verzoeken" als bedoeld in 5c.2 van het concept-wetsontwerp t.b.v. consultatie. Wie is dan verantwoordelijk voor het niet behalen van de 98% dekking? Maakt het daarbij verschil of er sprake is van niet –medewerking in een overlegtraject dan wel van een beschikking tot afwijzing van de medewerking die inmiddels formele rechtskracht heeft (bezwaar/beroepstermijn verlopen dan wel ongebruikt verstreken)?
3. Wie is juridisch verantwoordelijk voor de voorzieningen als deze op een gemeentelijk eigendom zijn aangebracht (Arbowet)
4. Welke positie krijgen gemeenten ten aanzien van providers?
5. Wie is verantwoordelijk voor de privacy van de data die over het netwerk worden verzonden?

Voorwaarde 9: de gemeenten kunnen door uitvoering van hun eigen beleid niet verantwoordelijk worden gesteld voor het niet behalen van de dekking, de werking van de 5G voorzieningen en de privacy van de data die via deze apparaten verzonden wordt.

Financiën
Uit al het vorenstaande blijkt dat het uitrollen van een 5 G netwerk de nodige inspanningen van alle betrokkenen vergt, niet in de laatste plaats van de gemeente. Het betreft evenwel een activiteit van de markt waarvoor de overheid niet de extra te maken kosten zou moeten dragen.

Vragen:
1. De kosten die gemoeid zijn met aanleg en exploitatie van het 5G netwerk dienen door de providers aan hun klanten te worden doorberekend. Waar kan de gemeente de kosten declareren als er aantoonbaar extra kosten worden gemaakt in de facilitering en begeleiding van de invoering van het 5G netwerk?
2. Hoe wordt de betaling geregeld als er meerdere partijen zijn?
3. Is het mogelijk voor de gemeente om een recht te heffen op het in gebruik geven van de locaties?

Voorwaarde 10: De gemeente heeft geen verantwoordelijkheid in het dragen van kosten voor de uitrol en exploitatie van 5G. Ook haar eigen kosten mag zij in rekening brengen bij de veroorzakers van deze kosten. Het moet voor de gemeente mogelijk zijn om een recht te heffen voor het in gebruik geven van de locaties. Bij meerdere providers dient er in de wet geregeld te worden wie dan de betalingsverantwoordelijkheid op zich neemt

Afsluitend
Het gemeentebestuur van Maastricht begrijpt dat 5G de groeiende vraag naar meer en snellere mobiele datacommunicatie moet opvangen. Daarmee kunnen er meer gebruikers tegelijk op het netwerk, kunnen er hoge datavolumes mogelijk worden en worden de verbindingen stabieler en betrouwbaarder. Ook kunnen er door het ontwikkelen van intelligente hard- en software veel toepassingen mogelijk worden waarom de markt vraagt. Maastricht wil in dat verband zeker een bijdrage leveren en dit past in onze ambitie om een dienstverlenende en innovatieve stad te zijn. Dit alles mag echter niet ten koste gaan van de volksgezondheid of ten koste van de andere aspecten die wij in dit schrijven hebben belicht. Dan zou de wet zijn doel voorbij schieten.

Al met al hopen wij met dit schrijven een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan het concept-wetsvoorstel implementatie Telecomcode in de te wijzigen Telecomwet. Wij zien uw reactie op deze brief graag tegemoet en wij verzoeken u ons op de hoogte te houden van relevante ontwikkelingen in dit dossier.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Maastricht,

de secretaris, de burgemeester,

R.E.C. Kleijnen. J.M. Penn-te Strake.